

СТАНОВИЩЕ

на
БЪЛГАРСКАТА АСОЦИАЦИЯ ПО ВОДИТЕ

Относно: Целесъобразни промени в Закона за водите във връзка с управлението и дейностите на ВиК-сектора

Във връзка с писмо на Председателя на Комисията по регионална политика и местно самоуправление към НС до Председателя на БАВ по повод предстоящите промени в Закона за водите, Българската асоциация по водите (БАВ) предлага за обсъждане в съответната парламентарна комисия следната своя концепция относно състоянието и целесъобразните и неотложни дейности във връзка с управлението на водите и ВиК-сектора в България:

1. Считаме, че някои от последните изменения и допълнения в Закона за водите (ЗВ), предложени от предишното политическо ръководство на държавата и приети от 40-то Народно събрание през 2009 г. трябва да бъдат ревизирани, поради следните съображения:
 - a. Недопустимо и нецелесъобразно е в един рамков закон за управление на водите да бъдат регламентирани дейности и постановления, които се отнасят само за един от структурните отрасли на водния сектор – този на ВиК-инфраструктурата. Както е известно, за управлението и дейностите на последната е изготвен отдавна отделен проекто-закон, който също може и трябва да бъде актуализиран;
 - b. Както е добре известно, това еklekтично съвместяване на рамковия закон с един отраслов регламент е продукт на безпринципно политическо решение, прието от предишното правителство по конюнктурни политически съображения и във връзка със спешната необходимост страната ни да отговори адекватно на основателните забележки и ограничителните действия, предприети от Европейския съюз по отношение на България;
 - c. Предвидените в последните изменения и допълнения в ЗВ т.н. “асоциации по ВиК” са излишни междинни (посреднически) държавни структури с временни функции, които изземват пълномощията на централни държавни ведомства и юридически институции. Съгласно ЗВ асоциациите по ВиК са натоварени с пълномощия и задачи по организиране и провеждане прехвърлянето на активите на контролираните от държавата ВиК-дружества към общините, както и тези по избирането на оператори на общинските ВиК инфраструктури. В новата политическа обстановка, процедурите по избора на ВиК-оператори могат да бъдат извършени от ресорното Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и подведомствените му общини, а тези по прехвърлянето на собствеността – също от МРРБ и общините чрез съдебната система по надлежен ред, подобно на

извършените от държавата процедури по приватизирането на държавни предприятия. Тези действия и отношения, както и някои други въпроси, свързани с управлението на ВиК-инфраструктурата трябва да бъдат регламентирани в проекто-закона за ВиК чрез съответни изменения и допълнения, което е задача на ресорното министерство – МРРБ.

2. Считаме за целесъобразно създаването чрез Закона за водите на единен орган за управление на водите в България.
2. Считаме за необходимо чрез Закона за ВиК да бъде учредена Държавна комисия за водно регулиране, като се регламентира необходимия образователен ценз и професионална компетентност на лицата, назначавани за нейни служители. Сегашната структура на Държавната комисия по енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), която е създадена по реда на Закона за енергетиката, считаме за неприемлива поради следните съображения:
 - a. Проблемите на водното регулиране се различават значително и принципно от тези на енергийното регулиране, най-малко поради различията на съответните инфраструктури и техните технологични особености и специфика;
 - b. С този текст се постановява приоритетното значение на отрасловия Закон за енергетиката пред отрасловия Закон за ВиК, които би следвало да са равнопоставени;
 - c. Както показва досегашната практика, в Държавната комисия по енергийно и водно регулиране преобладават експертите по енергетика за сметка на тези по водите, което ограничава професионалната компетентност и капацитет на този орган по отношение на неговите функции относно водния сектор;
 - d. Планираното ограничаване на броя на членовете на ДКЕВР до петима (включително нейния председател) свежда броя на членовете на Комисията, отговарящи за водите най-много до двама, което е крайно недостатъчно с оглед изпълнението на техните високи отговорности.
4. Считаме за необходимо учредяването чрез Закона за ВиК на специализиран Център за технологично и икономическо развитие на сектора ВиК, който чрез съответни изследвания и анализи, да подпомага компетентните органи на изпълнителната власт при формиране на политиката за развитие на сектора.
5. Считаме за необходимо въвеждане чрез Закона за ВиК на европейската и широко разпространена в света практика на непрекъснато и задължително обучение и квалификация на ВиК-операторите на изпълнителско ниво, с оглед придобиване на лиценз за работа в различните части (нива на поддръжка) на системата.
6. По отношение на управлението на водните ресурси, което при съществуващата структура е от изключителна компетентност на МОСВ, считаме за целесъобразно засилването на регулаторните, координационните и контролните функции на Министерството за сметка на тези с инвестиционен характер, чрез

някои структурни преобразувания и преразпределение на дейности и отговорности, както следва:

- a. Целесъобразно е дългосрочното управление на водните ресурси да се извършва на базата на периодично актуализирани водостопански планове, изготвяни с помощта на експертни колективи, включително научни институции и неправителствени браншови организации;
- b. За нуждите на оперативното управление на водните ресурси, считаме за целесъобразно консолидирането и разширяването на електронната информационна система за събиране, обработване и съхранение на оперативната информация (текущите количествени и качествени параметри на водния ресурс) с оглед взимане на бързи и адекватни управленски решения в “текущо време” (on line), базирани на подходящи компютърни модели на водните обекти и географски информационни системи (ГИС). Чрез тях могат да бъдат създавани карти и таблици за текущото състояние на водните тела (водни количества, замърсявания, наводнения), да бъде направена адекватна оценка на асимилационния капацитет (по отношение на допълнително допустимо замърсяване) на водните тела и да бъде оценяван риска от възникване на екстремни ситуации (карти на риска за наводнение или на риска за наднормено замърсяване). Целесъобразно е електронната информационна система с компютърните модели на водните тела и ГИС да бъде базирана на съществуващата Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) към МОСВ, като нейните функции бъдат съответно разширени, а управленската информация във всеки момент да бъде достъпна за басейновите дирекции;
- c. С оглед намаляване на обществените разходи за събиране, обработване и съхранение на оперативната информация е необходимо да се избегне дублирането на съответните дейности, които сега се извършват почти паралелно от Националния институт по метеорология и хидрология при БАН (НИМХ – БАН) и от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) към МОСВ. За целта е необходимо политическо решение, регламентиращо взаимодействието, разделянето и съгласуването на дейностите и отговорностите между НИМХ – БАН и ИАОС - МОСВ;
- d. Също с оглед намаляване на обществените разходи е целесъобразно да бъдат преразгледани функциите и отговорностите на двете поделения на МОСВ – басейновите дирекции (БД) и районните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ), чиито задачи в известна степен се препокриват.

София, декември 2009 г.

Главен секретар на БАВ
(проф. д.т.н. инж. Румен Арсов)